

Juli 2015

Tijdelijk geen water op 25 juli

Zaterdag 25 juli sluit de Watercommissie de waterleiding op ons complex tijdelijk af in verband met onderhoudswerkzaamheden. De afsluiting begint om 06.00 uur.

Als alles meezit is de waterdruk om 11.00 uur weer terug. Bij tegenvallers kan het langer duren, maar de leden doen uiteraard hun best om de overlast zo klein mogelijk te houden. Bij voorbaat dank voor het begrip!

Overzicht waterverbruik wordt vaste rubriek

Samen gebruiken we teveel leidingwater.

Rechtuit gezegd: véél te veel.

In verhouding met andere tuinverenigingen ongeveer

tweeënhalf(!) keer zoveel. Dat kost ons allemaal veel geld.

Niet alleen aan water, maar hierdoor is ook de afdracht

aan het Hoogheemraadschap ruim twee keer zo hoog als bij

andere tuinverenigingen. Iedere jaarrekening merken we dat

allemaal in onze portemonnee. Hoog tijd om dus met z'n allen kritisch

te zijn over wanneer we de waterkraan open draaien.

Of liever: wanneer we 'm dicht laten! Nee, de verklaring voor ons

onnodig hoge waterverbruik kan niet alleen worden gevonden in

(illegaal) sproeien wegens extreem warm of droog weer.

Trouwens: ook andere verenigingen hebben daar last van.

Al twee jaar is de waterpost tijdens de Algemene

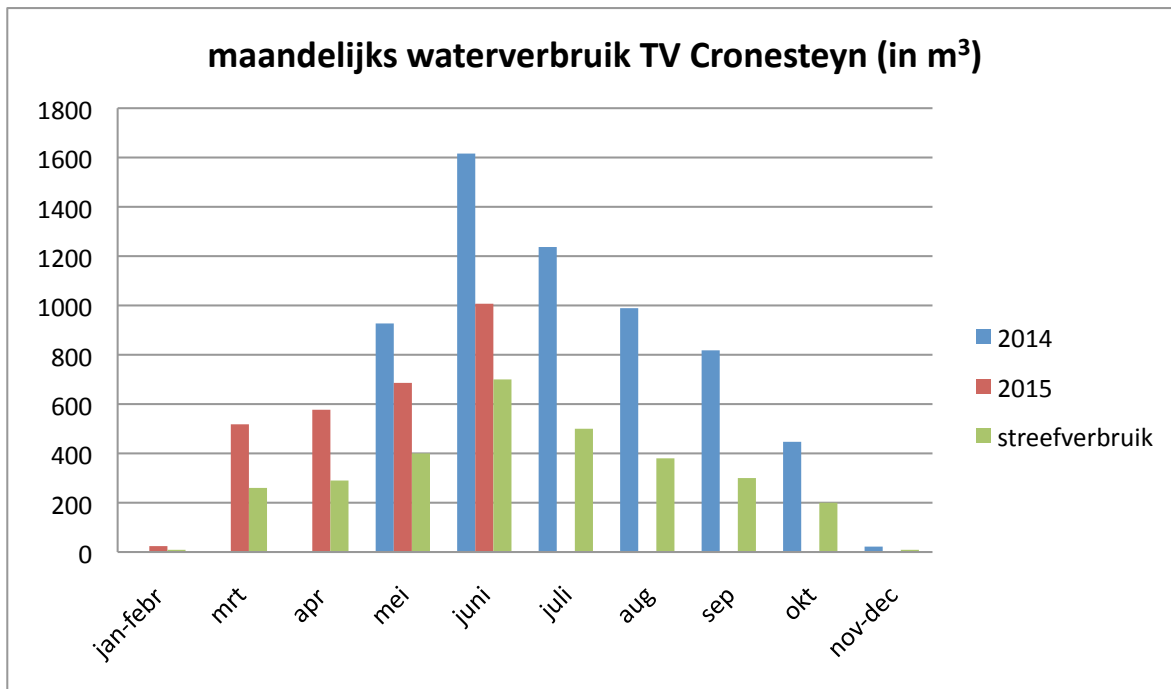
Ledenvergadering een discussiepunt. Overigens zonder dat er een gemakkelijke (lees: goedkope) oplossing voor bestaat. Vorig jaar mei begon het bestuur het waterverbruik per maand bij te houden.

Nu, in de eerste drie maanden die we echt kunnen vergelijken, ziet het er nog niet goed, maar wel beter uit. Mocht het gebruik dit jaar toch verder stijgen, dan hoeft het bestuur met ingrijpen niet te wachten tot de jaarrekeningen binnen komen.

Door de actuele verbruikstand op een grafiek in onze nieuwsbrief bij te houden, wil het bestuur de leden kritischer en bewuster maken, als het om gebruik van leidingwater gaat. Als iedereen dit doet, kan de penningmeester lagere rekeningen van het waterleidingbedrijf én van het HHR verwachten en aan ons doorberekenen.

Uitleg bij de grafiek:

De paarse staven (links) tonen de maandelijkse verbruikscijfers uit 2014 in de eronder vermelde maand. De blauwe staven (rechts) laten het verbruik zien in dezelfde maand in 2015. De groene staven geven het gemiddelde bij vergelijkbare andere verenigingen aan. Per maand zal er een blauwe staaf bij komen en zullen we zien of we samen op de goede weg zijn.

Tuincafé in tropische omstandigheden

Het was de laatste dag van juni en de eerste dag van de eerste hittegolf van 2015, toen Leo Breman naar ons tuincafé kwam om te vertellen over plantenziektes. De allerheetste dag moest (gelukkig) nog volgen. De deuren van de kantine stonden vanaf het begin van de avond wijd open, maar na de (korte) presentatie koos de groep toch het voorliggende terras als ontmoetingsplek.

En dat de laatste deelnemers daar tegen de klok van elfen vertrokken, zegt voldoende over de sfeer. Eigenlijk vallen luizen, mijten en andere dieren niet onder 'ziektes', ook al worden ze (soms) wel zo ervaren. Leo loodste zijn publiek

erdoorheen en gaf ondertussen antwoord op alle vragen. Daarbij bleek zijn hekel aan slakken niet onder te doen voor die van de anderen.

Buiten was de weggeeftafel goed gevuld en Leo had een scala aan bijzondere planten uitgestald, die hij voor een appel en ei verkocht. Neem de Zambiaanse mini-brandnetel, die er uit ziet als een dwerg-begonia.

En gratis gaf hij er –uit het hoofd- de vier

Latijnse namen en bijzonderheden bij. Wat dat betreft maakte hij z'n naam als 'wandellende plantenencyclopedie' geheel waar.

Ruud Gijbels; de nieuwe wijkagent stelt zich voor

Sinds een paar maanden werk ik als wijkagent in Leiden. Ik wisselde met uw vorige wijkagent; Gerard Kempenaar. Daarvoor was ik ruim 12 jaar in dezelfde functie aan de slag in Zoeterwoude. Gerard werkt nu in Zoeterwoude en ik heb de Leidse kant van de A4 onder mijn hoede. Het Polderpark Cronesteyn valt ook binnen mijn werkgebied. En dus ook het complex van de Tuinvereniging Cronesteyn.

Al snel werd ik benaderd door mensen die klaagden over het gebruik van scooters en bromfietsen in het park. Om een lang verhaal kort te houden....de klagers hadden gelijk. Het park is alleen bestemd voor wandelaars en fietsers. Scooters en brommers zijn niet toegestaan. De gemeente plaatste inmiddels bij alle ingangen verkeersborden met 'fietspad' en daaronder ten overvloede 'dus niet brommen' erop. Inmiddels weet ik ook dat een aantal leden van de

tuinvereniging met de scooter of bromfiets door het park rijden ... (ik ben een aantal van u al tegengekomen ... ☺). Nu gaan mijn collega's en ik uiteraard niet 'in de struiken liggen' om te kijken of wij mensen kunnen betrappen. Maar langs deze ietwat onpersoonlijke weg wil ik iedereen die een tuin heeft op het complex er met nadruk op wijzen dat het dus niet meer is toegestaan om op scooter of brommer via het park naar de tuinen te rijden. Als u dat toch wilt doen, rij dan via de Vrouwenweg naar de hoofdingang van het complex. Ik ga er vanuit dat iedereen zich houdt aan de regels die de gemeente stelt. Ik wens u allen een fijne zomer op uw schitterende complex en zal bij gelegenheid graag een keer persoonlijk met u kennis maken.

PUBQUIZ. DONDERDAG 30 JULI!

Donderdag 30 juli is het zover! Op deze Tuincafé-avond gaan we op een leuke en ontspannen manier onze kennis testen over onder andere planten, (moes-)tuinieren, bomen, vogels, onze vereniging. Je kunt je als team aanmelden via facebookpagina Tuincafé Cronesteyn of bij één van de organisatoren Fred Kluit, Jetty Schild of Carla Pesant – Blesting. En voor degenen die vertrouwd zijn met sociale media: stuur een sms'je of whatsapp-bericht naar 06-26354696.

DE PUBQUIZ

Teams mogen uit minimaal twee en maximaal vijf personen bestaan en ook met familie/vrienden worden gevormd . Ook leden van andere tuinverenigingen zijn van harte welkom!

Verzin een originele naam voor je team en DOE MEE. De eerste vijf teams hebben zich inmiddels al aangemeld. Plezier verzekerd én leuke prijsjes voor de winnaars. Uiteraard is deelname gratis, zoals gewoonlijk! Aanvang 20.00 uur in onze kantine. Deuren open om 19.30 uur.

Pas op met nestelende wespen

Twee tuinleden meldden onlangs een nare ervaring met nestelende wespen. De berichten kwamen een dag na elkaar binnen, dus leek het de redactie raadzaam er aandacht aan te besteden. Het eerste geval ging om een groepje wespen die op een recreatietuin een berghokje voor gasflessen als nieuwe nestplaats hadden uitgekozen. Het tweede geval betrof een groep wespen die op een moestuin een nest in de grond bouwden. Wat kun je doen en ... wat moet je vooral niet doen?

- Waar honingbijen over het algemeen vriendelijk blijven, zolang je geen bedreiging voor het nest bent, kunnen wespen agressiever reageren.

Wees dus voorzichtig als je weet dat een nest in de buurt zit, of in aanbouw is.

- Als wespen eenmaal zijn begonnen ergens een nest te bouwen, dan kunnen ze door de kleinste gaatjes in die ruimte komen. Die gaatjes dicht plamuren heeft geen zin. Ze zoeken een zwakke plek en knagen net zo lang tot er weer een opening is. In het geval van de eerste melding zat het berghokje pal tegen de kamer van het tuinhuisje. Dan is de kans groot dat de nieuwe opening rechtstreeks in je kamer uitkomt. En dan heb je pas echt ellende.

- De gemeente Leiden heeft een onafhankelijk meldpunt voor ongedierte. Dit is bereikbaar via www.meldpuntongedierte.nl of telefoonnummer 0900-2556677. Deskundige medewerkers zullen aan de hand van de informatie die je verstrekt, advies geven over de aanpak.

Ingeval van de tweede melding (op de moestuin) kwamen medewerkers het nest weghalen. Kosten: 45 euro (inclusief terugkomgarantie voor 'nazorg').

Film 'Bodemboeren' promoot verantwoord bodemgebruik

Maandag 29 juni werd bij het Leidse Scheltema (Marktsteeg) de nieuwe documentaire 'Bodemboeren' getoond. Vijf Hollandse boeren vertellen in de film over hun ervaringen met alternatieve vormen van bodemverbetering; die ploegen en frezen minder nodig of zelfs overbodig maakt. Het initiatief van de presentatie kwam van het Groene Ideecafé en werd onder andere gesponsord door de Leidse Bond van Amateursuinders (LBA).

Ongeveer 150 geïnteresseerden namen de warmte voor lief en verzamelden zich in de zaal op de eerste verdieping van Scheltema. De makers hielden een korte introductie en één van de gefilmde boeren was aanwezig om na afloop vragen te beantwoorden (hij kreeg er vele). Ten slotte gaf Annemarie van Dam van het Leidse bedrijf Bodemdienst tips over bodemverbetering in

(volks)tuinen. De opzet van de film (40 minuten) was simpel en overtuigend.

Vijf boeren, uit verschillende windstreken, die om beurten op hun locatie over hun alternatieve aanpak vertelden. Dat er daarbij onderlinge verschillen in aanpak waren, kwam deels door de locatie waar zij hun beroep uitoefenen en deels door de verschillende soorten agrarische industrie. Dat maakte de kijkers ook duidelijk dat er eigenlijk elke boer alternatieven heeft voor ploegen en frezen en dat

minder werk meer kan opleveren. Niet-ploegen en niet-frezen hoeven niet het nieuwe dogma te worden, maar de bodem wél omgooien betekent automatisch het doden van veel bodemleven (humus). De schade die daarmee wordt aangebracht, kan alleen worden opvangen door (steeds meer) kunstmest de grond in te pompen.

De waarschuwing uit de hoek van degenen die duurzame landbouw en groen tuinieren promoten: uiteindelijk loop je met deze kunstmest-aanpak vast.

Laat je het bodemleven ongestoord, dan nemen de micro-organismen veel werk van je over en kan de opbrengst van de tuin zelfs flink verbeteren.

De agrarische industrie werd na de 2e Wereldoorlog booming business.

Verveelvoudiging van opbrengst per vierkante meter grond waren vooral te danken aan de uitvinding van kunstmest en de ontwikkeling van grote land- en tuinbouwma-

chines. Voor een ander deel veroorzaakte de opkomst van grotere afzetgebieden in en buiten Europa voor een intensiever gebruik van de bodem.

Al jaren neemt het aantal waarschuwend berichten toe, dat de weg van kunstmest doodlopend is en dat de grond uiteindelijk volkomen uitgeput raakt.

De documentaire voegt zich in die reeks waarschuwingen en is de moeite van het bekijken waard. De LBA sponsorde de eenmalige publieke presentatie omdat verantwoord bodemgebruik een belangrijk onderdeel is van groen tuinieren.

Onder het publiek bevonden zich de nodige leden van diverse volkstuinverenigingen.

Geplukt uit de (tuin)bladen

Veel tuinbladen deze maanden.

Naast de bekende ook diverse eenmalige uitgaven. Uitgevers weten dat ze vóór augustus op tuin-items moeten cashen.

Na deze maand wordt het dus weerrustig(er).

Veel eenlingen blijven haken in algemeenheden en houden zich op de vlakke. Aandacht voor trends is voor hen (veel) cement tussen de wat meer ter zake doende artikelen. Zolang het de tuinsfeer maar raakt, vinden ze het goed.

Gezien het grote aanbod focus ik liever op de echte tuintijdschriften. Dáár moet je het van hebben, als je –lekker onderuit na gedane arbeid in jouw vierkante meters groen- nog wat nuttige informatie wilt opdoen.

De Tuin (in vier seizoenen) blijft mijn eerste keus als het om tuinbladen gaat.

Het zomernummer opent met een artikel over de nauw aan elkaar verwante kardoen en artisjok. Wiert Nieuman rekent in één artikel af met enkele mythes die vertellen dat fuchsia's gevoelige planten zijn en niet winterhard, terwijl hij in een ander artikel samen met anderen een lans breekt voor het voetblad (lid van de zuurbesfamilie). Wie deze zomervakantie richting oosten gaat: mocht je in de buurt van Düsseldorf komen, dan is het de moeite waard om het artikel over de Hortvs (geen typefout) van Peter Janke in Hilden eerst te lezen. Misschien wil je er daarna wel even langs. Twee andere artikelen leggen de historie en mogelijkheden van hagen en heggen uit. En wie in Leiden blijft, kan lezen over de monumentale bloemstillevens die nog tot en met 2 augustus als tentoonstelling in onze Hortus en andere plekken in het stadscentrum te zien zijn.

Ons Eigen Tijdschrift (OET) is voor mij altijd een goede tweede vanwege de eigenzinnige kijk op zaken en de gedegen informatie die er in zit. In de zomer-editie onder andere aandacht voor de varianten aalbessen, bramen en frambozen.

Publicist Romke van der Kaa schrijft over daslook.

Een wolf in schaapskleren noemt hij het. "Als je daslook zijn gang laat gaan, is hij nauwelijks meer uit te roeien".

Verderop in het blad een artikel over verwilderingsbollen van Jacqueline van der Kloet, dat er goed op aansluit en een boeiend verslag van Monique Wolzak, die sinds 2013 in Sissinghurst (Kent) werkt; de tuin die beroemd werd door haar eigenaar: Vita Sackville-West.

Andere tuintijdschriften om eens door te nemen: uiteraard nr. 2 (zomereditie) van De Tuinliefhebber en het julinummer van Groei&Bloei.

Nieuwe leden

De afgelopen maand zijn weer drie nieuwe leden door het bestuur ingeschreven. Het gaat om de heer Boekee (A13) en de dames Sturkenboom (H11) en Toret (M09). Allen van harte welkom in de vereniging en veel succes met de tuinen die jullie in gebruik hebben genomen!

Van de voorzitters

Zoals u weet bestaat er de WegenVerkeersWet waaraan de verkeersregels ontleend zijn. Denk eraan dat deze regels ook gelden op ons parkeerterrein want dat is een openbaar terrein.

Steeds vaker wordt geconstateerd dat er leden zijn die deze verkeersregels aan hun laars lappen.

Het negeren van de regels bestaat uit het tegen de aangegeven rijrichting in oprijden van het parkeerterrein, met het risico van een aanrijding met een spelend kind of een medeweggebruiker, nog vaker gebeurt het dat leden tegen de rijrichting in het terrein afrijden, dus het eenrichtingsgebod negeren.

De politie heeft aangekondigd dat zij dit vaker gaan controleren, houdt u er dus rekening mee dat dit kan leiden tot een boete welke niet mis kan zijn!

Er wordt de leden en hun familieleden verzocht zich te houden aan de verkeersregels!

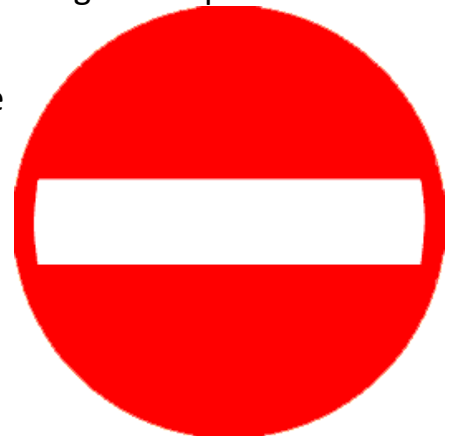
Lees in dit kader ook aandachtig het stukje dat de wijkagent aan deze nieuwsbrief heeft bijgedragen.

Werkzaamheden op en ons terrein.

In de vorige Croniek meldde ik al dat het bruggetje aan het begin van het Edelweisspad wegens reparatie tijdelijk buiten gebruik was. Waarschijnlijk deze week al kunnen we weer over deze brug komen en gaan. De Fa. de Hollander heeft de hele brug, na financiële goedkeuring door de gemeente, in rap tempo helemaal vernieuwd. We kunnen dus weer vele jaren en antislip het water oversteken.

Langs het Irispad en achter het Margrietpad zijn ook bewegingen van machines zichtbaar. Tot onze verrassing heeft de gemeente Leiden besloten daar de beschoeiing te willen vernieuwen. Jammer genoeg is het bestuur niet tijdig van deze werkzaamheden op de hoogte gebracht dus wij konden u, onze leden, ook niet inlichten over wat er te gebeuren stond. Eerder is aangekondigd dat aan het eind

van dit jaar, 2015, veranderingen aangebracht zullen worden aan het rioleringsstelsel op ons complex. Na het berekenen van de prijs bleek dat het plan, de lijst met uit te voeren werkzaamheden, zo hoog was gegrepen dat het bijna gouden rioleringsbuizen zouden worden.

Er wordt nu gewerkt aan een gelijkwaardige maar wel goedkopere rioleringsinstallatie. Dit betekent dat de werkzaamheden aan de riolering doorgeschoven worden naar voorjaar 2016. Er is wel uitdrukkelijk afgesproken dat het geheel voor de start van het tuinseizoen 2016 klaar moet zijn.

Aandachtspunten voor de tuinders.

Watergangen, met de nadruk op gangen. Een gang is een ruimte waardoor heen verplaatsingen van mensen of water kunnen plaats vinden.

Rondgaand over ons terrein zie ik dat het onderhoud van die gangen of sloten op een aantal plaatsen veel te wensen overlaat. Gevolg is stilstaand water en minder aangename geuren naast het feit dat dat water niet erg geschikt is voor het besproeien van onze slakroppen en andijvie. Laat het niet zo ver komen dat wij als bestuur een professioneel bedrijf moeten inschakelen om de sloten in orde te brengen. Kosten uiteraard voor die leden die hun slootgedeelte niet onderhouden! Net zoals het onderhoud van de sloten niet bij iedereen gedaan wordt is het vaak slecht gesteld met het knippen van heggen en overhangende takken.

In een voorgaand jaar is al aangegeven dat teken zich ophouden in heggen.

Als je in aanraking komt met zo'n te ver doorgegroeide, dus slecht geknipte, heg en er springt een teek naar je over staat er een lange periode van pijn en vermoeidheid te wachten.

Gaat u dus langere tijd met vakantie kijk dan even kritisch of uw heg nog even geknipt moet worden of dat dit kan wachten tot na uw vakantie.

Wees dus zuinig op uw medetuinders en zorg dat hen dit niet kan overkomen door uw slordigheid of gemakzucht.

Natuurhoekje

Verdieping - De regenworm

De onderwerpen voor het Natuurhoekje komen soms van medetuinders, andere redactieleden of ontstaan spontaan als ik op de tuin bezig ben. De laatste tijd is het droog op onze tuinen. De regentonnen volstaan vaak niet meer en tijdens mijn zoveelste wandeling richting sloot kwam ik dit keer niet verder dan het kinderliedje 'Twee emmertjes water halen'.

Maar, dat is geen onderwerp voor deze rubriek waar het wisselend om een dier of een plant moet gaan. En zo kwam ik via de regenwulp, waterkers, waterjuffer, waterlelie, waterhoen... bij de regenworm uit.

Eerder had ik mij niet met dit bijzondere diertje beziggehouden, en na wat leeswerk kun je wel zeggen dat het woord 'verdiepen' bij dit onderwerp van toepassing is. In Nederland zijn er zo'n 18 tot 25 soorten regenwormen en ze zijn in drie groepen in te delen. De strooiselbewonende regenwormen bevinden zich in het bovenste

stuk van de grond, tot 10 centimeter diepte, de bodembewonende regenwormen zitten tot zo'n 40 centimeter diepte en de pendelaars maken gangen tot wel drie meter diep! Het werk van deze pendelaars zorgt er bijvoorbeeld voor dat wortels van bomen in droge zomers zoals nu, niet verdrogen en doodgaan.

Tijdens regen in de herfst en winter vormt hun gangenstelsel een waterreservoir, waarvan de bomen op dit moment profiteren. Bij zware regenval (nu even niet voor te stellen, maar die tijden komen vast ook weer) voorkomt het werk van de pendelaars overstromingen.

Van dit prachtstelsel wordt in de duurzame landbouw dankbaar gebruik gemaakt. Als je boodschappen doet en oplet hoe je producten tot stand zijn gekomen, bewijs je niet alleen je eigen gezondheid een dienst, maar ook het milieu en daarmee deze belangrijke bodemdiertjes.

Pendelaars kunnen alleen hun klusjes klaren als de wormcollega's in de bovenste lagen van de grond de kans krijgen om hun werk te doen. Onder asfalt en tegels komt er natuurlijk helemaal niets van terecht.

Als wij wat tegels weghalen en de grond voorzien van plantenmateriaal gaan de regenwormen voor ons aan de slag. Ze eten je plantafval op en dit komt er als nuttige humus weer uit. Humus bevat belangrijke stoffen die goed zijn voor de kwaliteit van de aarde in je tuin. Als je niet spit en de regenwormen met rust laat, krijg je mooie zachte aarde.

Een emmer regenwormen op een schraal stuk grond gooien heeft totaal geen zin. Omdat die arme beestjes niets te eten hebben, zullen ze binnen de kortste keren allemaal dood zijn.

Wat ook niet bevorderlijk is voor een lang regenwormleven, is de 'wormendans' die vogels uitvoeren. Met hun getrappel reageren de regenwormen op die trillingen door naar boven te kruipen en in een snavel te belanden.

Mannen en vrouwen regenwormen zijn hetzelfde gebouwd, maar voor de voortplanting hebben ze elkaar wel nodig. Dit bijzondere gebeuren speelt zich 's nacht boven de grond af, waarna de bevruchte eitjes in een cocon, buiten het wormenlichaam, onder de grond, tot rijping komen.

's Winters doen regenwormen aan een soort winterslaap en na een regenbui, vandaar de naam, komen ze even een kijkje boven de grond nemen.

Meer verdieping? Kijk op <https://www.youtube.com/watch?v=vn09GScrHvs>

Meer luchtigheid? <https://www.youtube.com/watch?v=CWyM3ruVmH4&list=RDCWyM3ruVmH4#t=43>

Meer informatie over duurzame landbouw kun je bijvoorbeeld vinden op www.louisbolck.org

ALLES VOOR SLIMMER BOUWEN